

نقد سیاست‌های نولیبرالیسم برای ایجاد هویت نوین در دانشگاه

* حمداله محمدی

E-mail: H9mohammadi@yahoo.com

** فاطمه زیباکلام

E-mail: f.ziba.m@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۱۰/۲۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۲/۳۱

چکیده

نولیبرالیسم یکی از ایدئولوژی‌هایی است که هویت‌های نوینی را در عرصه سیاست، فرهنگ، اجتماع و تربیت ارائه داده است و تمرکز ویژه‌ای بر سیستم آموزش عالی دارد. این مقاله ابتدا سیاست‌های نولیبرالیسم را در آموزش عالی با «روش انتقادی» تحلیل می‌کند و سپس راهکارهایی برای رهایی بخشی آموزش عالی ارائه می‌دهد. تسلط ارزش‌های بازارهای اقتصادی بر دانشگاه‌ها، افزایش نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی از طریق آموزش عالی، سیر به سوی دانش زود بازده اقتصادی در سایه رشد علوم فنی و کاهش اهمیت علوم انسانی و هنر، تلقی جوانان به‌عنوان مصرف‌کنندگان، افزایش خشونت و فرهنگ عدم مدارا، کاهش فضای انتقاد و بازتولید نظام سلطه از طریق نظام ارزشیابی آموزشی از نمونه‌های نتایج مخرب نولیبرالیسم در آموزش عالی است. برای رها ساختن آموزش عالی از سلطه فرهنگ نولیبرالیسم چندین راهکار ارائه شده است: ترویج مطالعات فرهنگی، ترویج تفکر انتقادی و تقویت پایه‌های دموکراسی اجتماعی در دانشگاه‌ها، تربیت دانشجویان به‌عنوان مرزگذاران فرهنگی، اهمیت دادن به تجارب و فرهنگی بومی و تقویت زبان احتمال.

کلید واژه‌ها: ایدئولوژی، آموزش عالی، نولیبرالیسم، سرمایه‌داری، هویت.

* دانشجوی دکتری فلسفه تعلیم و تربیت دانشگاه تهران، نویسنده مسئول

** دانشیار فلسفه تعلیم و تربیت دانشگاه تهران